Kömür madenciliğine yönelik yatırımların durması, ithal kömür bağımlılığı yarattı

Kömür üretimi durma noktasına geldi

Maden Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 16. Türkiye Kömür Kongresi'nde kömür üretiminin yıllık 2 milyon tonun altına düştüğü belirtilerek, artan enerji ihtiyacının petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki artışı da beraberinde getirdiğine işaret edildi. Kongrenin sonuç bildirgesinde "Enerji sektöründe yaşanan darboğaz, kömürün hem sanayinin hem de elektrik üretiminin vazgeçilmez bir enerji kaynağı olduğu gerçeğini bir kez daha göstermiştir. Kömür geçmişimiz değil, geleceğimizdir" görüşü dile getirildi.

EMO Basın - Maden Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 16. Türkiye Kömür Kongresi'nde kömür madenciliğinin sorunları masaya yatırıldı. Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı **Mehmet Torun**, yerli kömür üretimindeki düşüşe dikkat çekerek, 2007 yılında ithal kömür için 2 milyar dolar harcandığını kaydetti. Torun, ülke kaynaklarının yatırımsızlık nedeniyle atıl durumda bırakıldığına dikkat çekti. Kongre sonuç bildirisinde ise yıllık üretimin 2 milyon tonun altına düştüğü vurgulanarak, temiz kömür yakma teknolojilerinin geliştirilmesi ve linyit kullanan yeni termik santralların kurulması istendi.

Maden Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen 16. Türkiye Kömür Kongresi, 26-28 Nisan 2008 tarihleri arasında Zonguldak'ta gerçekleştirildi. **"Kömür Madenciliğinde İş Sağlığı ve Güvenliği ile Enerji Yatırımları İçinde Kömürün Yeri ve Batı Karadeniz Bölgesinin Önemi"** ana temaları ile gerçekleştirilen 16. Türkiye Kömür Kongresi'nde teknik ve özel oturumlarında 6'sı çağrılı 36 bilimsel bildiri sunuldu. Kongre süresince 21 firmanın katıldığı **"Maden Makinaları ve Donanımı"** sergisi yapıldı.

Borçlanma yatırıma dönüşmüyor

Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Torun açılış konuşmasında, Türkiye'nin 1980-2007 yılları arasında elde ettiği yaklaşık 1.8 trilyon dolar kaynağın 1.2 trilyon dolardan fazlasının iç ve dış borçlanma yoluyla sağlandığına dikkat çekti. Aynı yıllarda vergi yolu ile elde edilen gelirin, borçlanma yolu ile elde edilenlerin yarısından daha azı düzeyinde kaldığını ifade eden Torun, son 27 yıl içinde 400 milyar dolardan fazla faiz ödemesi yapılmasına rağmen yatırım için yalnızca 80-100 milyar dolar ayrılabildiğini belirtti. Dış borçların yüzde 50'sinin AKP Hükümeti dönemini kapsayan son 5 yılda alındığına dikkat çeken Torun, **"Bu faizleri ödemek için 80 yıldan fazla bir sürede yaptığımız ne varsa; rafineri, haberleşme şirketi, ağır endüstriyel tesisler, madenler, bankalar, fabrikalar hepsi satılmıştır"** diye konuştu.

Kömürde dış ticaret açığı büyüyor

Ülkenin geçirdiği çarpık ekonomik dönüşümün en çok madencilik sektörünü etkilediğini ifade eden Torun, şunları söyledi:

"Sanayi sektörleri yerine hizmetler sektörünün genişlemesi, sanayi sektörlerine hammadde sağlayan madencilik sektörünü de zor durumda bırakmıştır. Madencilik sektörünün ülke kalkınmasındaki kritik önemi, sadece fazla miktarlarda üretilip yurtdışına satılarak döviz elde edilmesinde değil, yerli sanayiye düşük maliyette ve kaliteli girdi sağlamasındadır. Bu anlamda, madencilik ve sanayi sektörleri karşılıklı olarak birbirlerini besleyen sektörlerdir. Entegrasyonları sağlandığı ölçüde büyürler. Sektörün işlevi, ülkeye döviz girdisi sağlamak üzere yurtdışına hammadde ihracı yapma düzeyine indirgenmiştir."

Torun, Türkiye'nin madencilik alanında 2007 yılı toplam ihracatı 2.9 milyar dolar olarak gerçekleşmesine rağmen, aynı yıl sadece ithal kömür için 2 milyar dolar ödeme yapıldığını kaydetti.

Kömür üretimi düşüyor

Kongre sonunda yayımlanan sonuç bildirisinde, 30 yıllık süre içerisinde Zonguldak Havzası'ndaki kömür madenciliğinin sürekli kan kaybettiğine, yatırımların yok denecek seviyeye kadar düştüğüne dikkat çekilerek, üretim düşüşü ile birlikte oluşan kurum zararlarının ülke ekonomisi üzerinde ağır bir yük gibi görülmeye başlandığı ifade edildi. Yıllık üretimin 2 milyon tonun altına düştüğü vurgulanan bildiride, ürün kalitesi açısından demir-çelik sektörü ile olan bağın da azaldığı ve büyük oranda Çatalağzı Termik Santralı'na yönelik üretim yapılmaya başlandığı kaydedildi.

Taşkömürü madenciliği için bir an önce yatırım yapılması gerektiği belirtilen bildirgede, **"Deneyimli işçi ve nezaretçiler bir bir emekli olup kurumdan ayrılmadan yeni işçi alımlarına gidilmeli, böylece deneyimli işçilerin bilgi ve görgülerini yeni işçilere aktarmalarına olanak sağlanmalıdır"** denildi.

'Kömür geçmişimiz değil, geleceğimizdir'

Artan enerji ihtiyacının petrol ve doğalgaz fiyatlarındaki artışı da beraberinde getirdiğine işaret edilen bildiride, **"Enerji sektöründe yaşanan darboğaz, kömürün hem sanayinin hem de elektrik üretiminin vazgeçilmez bir enerji kaynağı olduğu gerçeğini bir kez daha göstermiştir. Kömür geçmişimiz değil, geleceğimizdir"** görüşü dile getirildi.

Doğalgaz ve ithal kömür gibi dışa bağımlı enerji kaynaklarının kullanım oranlarının artışına dikkat çekilen bildiride şöyle denildi:

"İnsanlarımız kendi ulusal kaynaklarını üreterek karınlarını doyurabilecekken, sözde daha karlı görülen her alanda ithal mal ve hammaddelere aşırı ölçülerde yönelinmektedir. Bu olumsuz gidişe son verebilmek için, linyit ve taşkömürü rezervlerimizin artırılabilmesi amacıyla ülke bazında kömür aramalarına hız kesmeden devam edilmelidir."

Enerji alanındaki özelleştirme ve piyasalaştırma faaliyetlerine dikkat çekilen bildiride şunlar ifade edildi:

"Yıllar yılı, başta parti yandaşlığı, şovenizm ve politik oyunlarla göz göre göre zarar ettirilen devlet işletmeleri, daha sonra verimli çalışmıyorlar bahanesiyle parçalanarak veya bir bütün halinde özelleştirilmeye başlanmıştır. Devlet elindeki en stratejik kaynaklar maden kaynaklarıdır. Ülkemiz madencilik sektöründeki sorunlarının çözülebilmesi, ancak başta insanına, bilime ve demokrasiye inanan siyasi iradenin gelişmesi ile olanaklıdır."

Temiz yakma teknolojileri geliştirilmeli

Termik santralların yenileme ve modernleştirme çalışmalarına önem verilmesi gerektiği kaydedilen bildiride, linyit kullanan, çevreyle barışık yeni termik santralların kurulması istendi. Türkiye'de temiz kömür teknolojileri konusunda bilimsel çalışma yapılması gerektiği ifade edilen bildiride, şöyle denildi:

"Bu yönde yapılacak bilimsel çalışmalar sayesinde; elektrik üretiminde daha verimli bir teknoloji kullanmak ve gerektiğinde sıvı yakıt, hidrojen ve çeşitli kimyasalların üretimine de olanak sağlayan esnek bir teknoloji geliştirilmiş olacaktır. Ayrıca, Zonguldak'ta en kısa sürede bir kömür enstitüsü kurulmalıdır. Bu enstitüde ülkemiz kömürleriyle ilgili yukarıda belirtilen hususlarda kapsamlı araştırmaların yapılmasına olanak sağlanacaktır." ■